

17.11.2020

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys (SPTY) toimintasuunnitelma 2021

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys (SPTY) on perustettu vuonna 2010 edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta ja sen tutkimusta. SPTY:n päämäärä on omalla toiminnallaan varmistaa, että potilaat saavat Suomessa turvallista ja laadukasta hoitoa. Yhdistys toimii valtakunnallisesti aktiivisena kehittäjänä, vaikuttajana ja arvostettuna asiantuntijana. Toimintaa ohjaavia arvoja ja periaatteita ovat avoimuus, läpinäkyvyys, potilaslähtöisyys, rohkeus, riippumattomuus ja yhteistyöhakuisuus.

Yhdistys on kansallisen potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian ja sote-uudistustyön linjausten mukaisesti muuttanut nimekseen **Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys SPTY, Finlands patient- och klienträkthetsförening rf**. Yhdistys säilyttää entisellään lyhenteen SPTY. Sääntömuutoksen myötä myös hallituksen kokoonpano on jatkossa puheenjohtaja ja 5-18 muuta varsinaista jäsentä. Lisäksi hallitukseen valitaan ensimmäinen ja toinen varapuheenjohtaja. Sääntöihin on lisätty myös kokoukseen osallistuminen etäyhteydellä.

Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen toimintalinjaukset ovat:

- edistää potilaiden, omaisten ja läheisten osallistumista potilas- ja asiakasturvallisuuden varmistamiseen
- on avoin yhteistyöverkosto sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, viranomaisille, alan etujärjestöille sekä potilaita edustaville tahoille
- seuraa potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämistä Suomessa ja ulkomailla, tunnistaa sen ensisijaiset kehittämiskohteet ja kiinnittää muiden toimijoiden huomiota näihin
- tukee ja osallistuu tutkimus- ja kehittämistyöhön
- vaikuttaa potilas- ja asiakasturvallisuuden kansallisiin linjauksiin, lainsäädäntöön ja viranomaistoimintaan sekä käy yhteiskunnallista keskustelua
- kehittää potilas- ja asiakasturvallisuutta asiantuntijajaosten toiminnan kautta
- toimii kumppanina potilas- ja asiakasturvallisuuteen tähtäävissä kansallisissa ohjelmissa ja hankkeissa
- osallistuu seminaarien ja koulutusten järjestämiseen
- harjoittaa julkaisu- ja tiedotustoimintaa
- tukee potilas- ja asiakasturvallisuuden perus- ja täydennyskoulutusta
- edistää moniammatillista toimintaa
- turvaa jäsen- ja varainhankinnalla toimintaedellytyksensä

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys SPTY ry **juhlistaa yhdistyksen 10-vuotista taivalta** syksyllä 2021. Virallisena juhlavuonna 2020 juhlallisuudet päätettiin siirtää vallitsevan Covid-19 tilanteen vuoksi.

Yhdistys **toimii aktiivisesti jaostensa kautta**. Vuoden 2021 toiminnan painopistealueet ovat kansallisen potilas- ja asiakasturvallisuustutkimustoiminnan tukemisen vahvistaminen, koulutustoiminnan jatkaminen ja tuotettujen materiaalien jalkauttaminen ja verkostoituminen eri toimijoiden kanssa Covid-19 tilanteen sallimissa rajoissa. Yhdistys haluaa panoksellaan edelleen

tukea Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian tunnettuuden jalkauttamista ja potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvän osaamisen kehittämistä.

Yhdistys haluaa tehdä aktiivisesti yhteistyötä kaikkien potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvien sidosryhmien kanssa.

Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys oli merkittävässä roolissa kesällä 2017 julkaistun Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian päivittämisessä. Yhdistys on ollut mukana aktiivisesti STM:n potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian 2017-2021 toimeenpanon ja seurannan suunnittelun työryhmässä. Kuluvana vuonna yhdistys toimii aktiivisena ja sitoutuneena asiantuntijatoimijana **potilas- ja asiakasturvallisuuden toimenpanosuunnitelman** jalkauttamisessa ja tarjoutuu mukaan potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian päivitystyöhön, kun sen valmistelutyö aloitetaan.

Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys haluaa osallistua aktiivisesti **Sote-uudistuksen valmisteluun**. Yhdistys nostaa esiin käytänteitä ja toimintatapoja, joiden avulla alueilla voidaan varmistaa potilas- ja asiakasturvallinen muutos ja kehittää palveluiden turvallisuutta. Tämän työn tueksi yhdistys on tuottanut työkaluksi **oppaan alueellisesta potilas- ja asiakasturvallisuustyöstä**. Yhdistyksen vuonna 2020 julkaistu opas on tulostettavissa mm. yhdistyksen verkkosivuilta.

Yhdistys on yhtenä aktiivisena yhteistyökumppanina mukana Vaasan keskussairaalan 2019 perustamassa valtakunnallisessa **Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskuksessa** ja sen **No Harm** asiantuntijaverkostossa. Kehittämiskeskus on saanut toukokuussa 2020 kolmivuotisen valtiovastuun ja sen myötä kansallisia koordinaatiotehtäviä. Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskus toimii yhteistyötoimijana, jonka tavoitteena on edistää ja kehittää potilasturvallisuutta koko Suomessa. Kehittämiskeskus on vahva kansallinen toimija potilas- ja asiakasturvallisuuden mittaamisessa ja kehittämisessä. Kehittämiskeskus toimii yhteistyössä kaikkien toimijoiden kanssa ja jakaa avoimesti tutkimustensa tuloksia valtakunnallisella tasolla. Yhdistys on mukana asiantuntijoina kehittämiskeskuksen 2019 aloitetuissa kehittämislinjoissa, joita ovat Potilas- ja asiakasturvallisuuden nykytilanteen kartoitus, mikä toteutetaan laajana, valtakunnallisena yhteistutkimuksena, tunnistamisen varmistamisen kehittämisen linjan, sairaalakuolemien selvitystyön vaikutusta tutkitaan potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiseksi ja potilas- ja asiakasturvallisuuden osaamista kehitetään jatkuvasti ja seurataan systemaattisesti. Lisäksi vuoden 2020 syksyllä on aloitettu kotiin vietävien palvelujen kehittämislinja sekä vuoden 2021 alussa aloittaa hoitoon liittyvien infektioiden kehittämislinja.

Yhdistys osallistuu maailmanlaajuisen WHO:n potilasturvallisuuspäivään 17.9.2021 (<https://www.who.int/patientsafety/world-patient-safety-day/en/>).

Sen lisäksi yhdistys haluaa aktiivisesti edistää potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvän tiedon diginäkyvyyden lisäämiseen. Yhdistys haluaa vaikuttaa siihen, että Suomeen saadaan ajantasainen ja aktiivinen **valtakunnallinen potilas- ja asiakasturvallisuuden verkkosivusto**.

Yhdistys pyrkii edistämään **potilas- ja asiakasturvallisuuskoulutuksen** sisällyttämistä perus-, jatko- ja täydennyskoulutukseen.

Yhdistys on valmistellut 2019 Lääkäriliitolle esityksen **laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden** lisäämisestä Lääkäriliiton myöntämien erityispätevyysien joukkoon. Pääasiallisena syynä tähän oli huoli lääkärikunnan niukanpuoleisesta aktiivisuudesta potilasturvallisuustyössä. Esityksen käsittelyprosessi on keskeytynyt vallitsevan Covid-19-tilanteen vuoksi. Tavoitteena on saada SPTY:n lisäksi myös muita järjestöjä erityispätevyydestä vastaaviksi tahoiksi. Mikäli esitys hyväksytään Lääkäriliiton päättävissä elimissä, nämä taustaorganisaatiot nimittävät sitten yhdessä toimikunnan, joka käytännössä vastaa tämän erityispätevyyden käytännön palvelujen ja teoreettisen koulutuksen vaatimuksista ja ohjaajan nimittämisestä pätevyyttä hankkiville, käsittelee erityispätevyysanomukset ja tekee tämän perusteella asiantuntijaryhmänä Lääkäriliitolle esitykset uusien pätevyyksien myöntämisestä.

Kansallisen potilas- ja asiakasturvallisuustutkimuksen tukeminen

Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen yhtenä toimintalinjauksena on riippumaton potilas- ja asiakasturvallisuuden tutkimuksen tukeminen. Osana tätä toimintaansa yhdistys on yhdessä monen HaiPro – Terveystieteiden tutkimuskeskuksen kanssa avannut mahdollisuuden yhdistetyn HaiPro-aineiston tutkimukseen. Tavoitteena on parantaa potilas- ja asiakasturvallisuutta tutkimustiedon avulla.

Toiminta on aloitettu kesäkuussa 2016. Tutkimusaineisto koostuu suostumuksensa antaneiden sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden yhdistetyistä HaiPro-vaaratapahtumailmoituksista. Kiinnostuneet tutkijat ympäri Suomea voivat hakea Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistykseltä lupaa aineiston tutkimuskäyttöön. Käyttölupa voidaan myöntää akateemiseen tieteelliseen tutkimukseen tai sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa tapahtuvaan kehitysohjelmaan. Käyttölupahakemukset arvioidaan yhdistyksen alaisessa Tutkimusneuvostossa, joka koostuu alan asiantuntijoista. Lopullisen luvan yhdistetyn aineiston tutkimuskäyttöön myöntää yhdistyksen hallitus tutkimusneuvoston esityksen pohjalta.

Jokainen HaiPro-järjestelmää käyttävä sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatio omistaa itse omat HaiPro-vaaratapahtumailmoituksensa. Yhdistettyyn aineistoon sisältyviltä HaiPro-käyttäjäorganisaatioilta on saatu kirjallinen lupa käyttää heidän HaiPro-aineistoaan potilas- ja asiakasturvallisuutta edistäviin tutkimuksiin. Yhdistyksen rooli on ainoastaan yhdistetyn aineiston käyttölupaprosessin koordinoimisessa, eikä yhdistyksellä itsellään ole pääsyä yhdistettyyn aineistoon. Käyttöluvan myöntämisen jälkeen tutkija sopii HaiPro-tietokantaa hallinnoivan yrityksen kanssa aineiston toimittamisesta.

Aineiston keskitetyn käyttölupien koordinoimisen tavoitteena on helpottaa sekä HaiPro-käyttäjäorganisaatioiden että tutkijoiden lupaprosesseja. Näin mahdollistetaan kertyneen HaiPro-aineiston hyödyntäminen Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden laadun ja potilas- ja asiakasturvallisuuden edistämiseen tutkimuksen avulla. Tutkimusten tuottama julkaistavissa oleva tieto sekä tutkimusten tiivistelmät tulevat esille yhdistyksen kotisivujen kautta.

Jäsen- ja varainhankinta

Yhdistyksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan lisää jäseniä edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta. Tavoitteena on saada yhdistyksen jäseniksi kattavasti henkilöitä ja yhteisöjä,

jotka ovat tekemisissä potilas- ja asiakasturvallisuuden kanssa tai ovat kiinnostuneita edistämään niitä.

Tulevien toimintavuosien aikana kartoitetaan eri mahdollisuuksia toiminnan pysyvemmän rahoituksen saamiseksi, jotta yhdistyksen toiminta olisi turvattua. Covid-19 tilanteen vuoksi jäsenhankintaa tehdään mahdollisuuksien mukaan mm. etäyhteydellä järjestettävissä koulutuksissa ja yhdistyksen osallistuessa Lääkäri-, Sairaanhoidaja- ja Farmasian päivien järjestelyihin. Muita keinoja ovat työpaikat ja ammattijärjestöjen lehtiartikkelit.

Viestintä

Yhdistyksen viestintää kehitetään erityisesti some viestinnän näkökulmasta toimintavuoden aikana. Jäsenten tiedottamistapoja kehitetään. Yhdistyksen jäsenkirje on jäsenien nähtävissä yhdistyksen verkkosivuilla www.spty.fi. Verkkosivuja päivitetään edelleen ajankohtaisuutta tukien, jotta ne tarjoaisivat mahdollisuuden entistä parempaan tiedon välittämiseen niin yhdistyksen toiminnasta kuin muusta ajankohtaisesta potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvästä teemasta.

SPTY jaosten toiminta vuonna 2021

Yhdistys toimii aktiivisesti jaostensa kautta. Yhdistyksen jaokset ovat turvallinen lääkehoito, potilasjaos ja potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat. Jaokset tekevät toiminnalleen toimintasuunnitelmat yhdistyksen tavoitteen, päämäärän ja toimintalinjausten pohjalta.

Koulutustoiminta

Koulutukset ovat osa jokaisen jaoksen toimintaa. Yhdistys ottaa mielellään vastaan koulutustoiveita. Yhdistyksessä toimii hallituksen nimeämä koulutuskoordinaattori.

Turvallinen lääkehoito –jaos

Turvallinen lääkehoito -jaoksen tavoitteena on toimia moniammatillisena toiminta- ja keskustelufoorumina, joka edistää lääkitysturvallisuutta levittämällä tietoa hyvistä käytänteistä läpi sosiaali- ja terveydenhuollon laitos- ja avohoidossa. Jaos tarjoaa asiantuntemustaan yhdistyksen ja ulkopuolisten käyttöön lääkkeiden turvallisesta ja tarkoituksenmukaisesta käytöstä osana potilas- ja asiakasturvallisuutta.

Turvallinen lääkehoito -jaos toteuttaa Suomen Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen toimintalinjauksia erityisesti turvallisen lääkehoidon osalta ja osallistuu yhdistyksen yhteisten toimenpiteiden toteuttamiseen. Jaoksen toiminnan painopistealueet vuonna 2021 ovat jaosten yhteistyön kehittäminen ja lääkkeenannon tarkistuslistan laatiminen sosiaalihuollon yksiköihin. Lisäksi jaos järjestää edelleen erilaisia teemakokouksia jäsenten toiveesta ja tiedottaa ajankohtaisista tutkimustuloksista.

Talousarvio: Mahdolliset toimenpiteisiin ja jaoksen kokoontumisiin liittyvät kustannukset

Potilas- ja asiakasjaos

Jaos kokoontuu noin neljä vuodessa. Osana yhdistyksen vuoden 2021 painopistettä jaos osallistuu tilaisuuksien ja koulutusten suunnitteluun ja toteuttamiseen tarpeen, toiveiden ja Covid-19 niin

salliessa ja yhdessä muiden jaosten kanssa. Jaoksen tavoitteena on saada koulutusohjelmiin potilaan ja asiakkaan osallisuus ja näkökulma mukaan.

Potilas- ja asiakasjaos jatkaa edelleen yhdistyksen toiminnan tunnetuksi tekemistä potilaiden ja heidän läheistensä keskuudessa. Jaos haluaa tehdä vahvaa yhteistyötä yhdistyksen muiden jaosten kanssa.

Jaos painottaa kaikessa toiminnassaan potilaan ja asiakkaan näkökulman esiintuomista ja osallistuu resurssiensa puitteissa mm. materiaalin tuottamiseen potilaan ja asiakkaan näkökulmaa korostaen ja jalkauttaa valmista materiaalia potilaiden, asiakkaiden ja heidän läheistensä tueksi ja heidän osallisuuden vahventamiseksi. Jaos osallistuu osaltaan potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman jalkauttamiseen potilaan ja asiakkaan näkökulmaa korostaen.

Jaos on edustettuna Vaasan keskussairaalan perustamassa valtakunnallisessa potilas- ja asiakas turvallisuuden kehittämiskeskuksessa ja sen No Harm –verkoston tunnistamisen kehittämisselityksessä. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta ja luoda potilaan tunnistamiseen yhtenäiset ohjeet.

Talousarvio: Mahdolliset toimenpiteisiin ja jaoksen kokoontumisiin liittyvät kustannukset

Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat -jaos

Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat tarjoavat aktiivisesti asiantuntemustaan yhdistyksen käyttöön ja tuottavat sellaista materiaalia ja koulutusta, jonka pohjalta yhdistyksen jäsenet saavat tietoa potilas- ja asiakasturvallisuudesta. Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat toimivat aktiivisessa yhteistyössä myös muiden yhdistyksen jaosten ja potilas- ja asiakasturvallisuutta edistävien yhdistysten, asiantuntijoiden ja organisaatioiden, kuten Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskuksen kanssa. Asiantuntijat osallistuvat jäsenhankintaan, informoimalla yhdistyksestä kaikissa mahdollisissa tilaisuuksissa. Asiantuntijat tuottavat tietoa yhdistyksen verkkosivuille ja täten omalta osalta pyrkivät tiedottamaan tärkeistä asioista.

Vuoden 2020 aikana potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijoiden jaos:

- pyrkii osaltaan vaikuttamaan sote-uudistuksen valmisteluun
- tekee työtä sen eteen, että omavalvonnan menetelmät kehittyisivät ja edistävät ennakoivaa riskienarviointia
- osallistuu näytävästi WHO:n potilasturvallisuuspäivään
- etsii potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämisen seuraavia askeleita Suomessa
- kokoontuu neljästi vuodessa, joista yksi on kaksipäiväiset potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijoiden kevät- tai syyspäivät.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijoiden jaokseen otetaan uusia jäseniä. Ehtona on kuitenkin se, että henkilön on tehtävä potilas- ja/tai asiakasturvallisuuden edistämistyötä osana omaa päivittäistä työtään tai omasta mielenkiinnostaan.

Talousarvio: Jaoksen kokoontumisiin liittyvät kustannukset, jaoksen tiedotusmateriaali.